

MÓRA REGINA

Politehnikai Középiskola, Szabadka

regina05@mts.rs

OKTATÁS ÉS NEVELÉS NÁLUNK ÉS MÁSHOL

Pedagogija, obrazovanje i nastava. Zbornik radova 2. međunarodne znanstvene konferencije. Ured. Neven Hrvatić at al. Fakultet prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti sveučilišta u Mostaru, Mostar, 2014

A kétkötetes munka magában foglalja a 2013-as évben Mosztárban megtartott konferencia anyagát. A szervezők az elhangott előadásokból állították össze a kötetet, mely tanulmányai a pedagógia és az oktatás-nevelés területén mozognak. A tanulmányok olvasása során betekintést nyerhetünk a világ több részének pedagógiával és oktatással foglalkozó eszméibe, nézeteibe, kutatásaiba. A múlt bemutatása, a jelen követése és a jövőbeli tervek felfedése váltakozik a művekben, viszont a tanulmányok célja megegyező, az elemzések során a jóra, a kevésbé jóra és rosszra próbálnak rámutatni a tanulmánykészítők. Természetesen az iskola új szerepe is gyakran napirendre kerül, sőt, a konferencia egyik központi témája is ez lehet, hiszen a társadalom, a kultúra változásával a pedagógus és az iskola szerepének alakulása, idomulása rengeteg kérdést, problémát idéz elő a mindennapokban, és a tanulmányírók erre próbálnak választ keresni, ezt boncolgatván próbálják megtalálni azt az utat, amely felé ma is, 2015-ben a tanítóknak, tanároknak haladniuk kell.

A tanár, mint az iskola képviselőjének a szerepét, a szülők meghatározó és irányító funkcióját, a közösség hatását inkább a média veszi át és uralja. Ez a hatás amennyire veszélyes, annyira elkerülhetetlen, és a legjobb az árral úszni, tehát ezt a hatást jóra fordítani, kiaknázni és felhasználni belőle a lehető legjobbakat (Ivana Babić: *Uloga medija u procesu učenja*). Szintén óriási hatása van a gyermekeinkre, egy mosztári kutatás alapján, a sportfogadásoknak, melyek melegágyai a leendő függőségek kialakulásának (Barbarić-Zelenika-Puđa: *Navike i obilježja*

sportskog kladenja maloljetnih i punoljetnih srednjoškolaca grada Mostara). A tanári szerep fontossága az interkulturális közegben, illetve az egymás elfogadására való nevelésben jelentős, erről tanúskodik Vesna Bedeković kutatása is.

Bence Erika és Németh Ferenc tanulmánya az első gyermekkiállítás száz-tíz éves évfordulója alkalmából megemlékezik a nagybecskereki tanárról, Streitmann Antalról, aki akart és mert is újat alkotni, teremteni a rajzoktatás terén, és a huszadik század legelején reformot vezetett be a képzőművészeti oktatásban, és bebizonyította a rajz fontosságát a gyermekek nevelésében.

A modern technika vívmányai - a számítógép, mobiltelefon, tablet - lehetővé teszik, hogy a tanulók, a hallgatók óriási mennyiségű adathoz jussanak csak egy gombnyomással, illetve egy érintéssel, ez is gyakori témája a tanulmányíróknak. Természetesen a jobban felszerelt iskolák oktatói is szívesen használják a tanulókhöz oly közel álló eszközöket, ezzel is közeleb hozván hozzájuk a tananyagot. Az egyetemeknek, főiskoláknak érdekében áll, hogy olyan programokat szerezzenek be, melyek a plágiumokat felismerik, s míg ezek már a nyugati országokban beváltak, számunkra még újdonság. A mobiltelefonok használata a tanulás során az egyetemisták körében elterjedt, és hasznosnak bizonyult a megkérdezettek szerint. A mobiltelefonok az e-learning használatát is egyszerűsítik, viszont hogy ez működjön a hazai egyetemeinken, először a tanárokat kell felkészíteni a módszer alkalmazására, majd a tanulókat vezetni, irányítani (szerepváltás!), és önnálló munkára, kognitív képességének önfejlesztésére rávezetni, hogy azt esetleg megkérdőjelezze, továbbfejlesztthesse (Emil Brajković: *Mogućnosti primjene mobilnog telefona u nastavnom procesu*; Josip Cindrić: *E-učenja, strategije učenja i samokontrola učenja*).

Az életen át tartó tanulás is gyakran előforduló témája a tanulmánykötetnek. Az oktatásban-nevelésben résztvevő személyeknek naprakésznek kell lenniük az új kutatások, az újítások területén, nem elégedhetnek meg a négy-öt éves egyetemi oktatással, hanem állandóan képezni kell magukat, felexibilisnek és nyitottnak kell lenniük az újdonságok iránt. Erre természetesen már az iskoláztatásuk ideje alatt rá kell nevelni a tanulókat, hallgatókat. A mai bizonytalan, változó világban csak az a felnőtt, az a pedagógus tudja megállni a helyét, aki képes alkalmazkodni, aki kész pótolni, illetve bővíteni az ismereteit (Draženka Sesan: *Pedagogija cjeloživotnog učenja i razvoja profesionalnih kompetencija odgojno-obrazovnih djelatnika*; Alena Letina: *Osposobljavanje budućih učitelja za cjeloživotno učenje*).

Az inklúziós oktatás immáron beépült a demokratikus társadalmunk oktatási rendszerébe, a pedagógusok ismeretei viszont nem elégségesek az újonnan bevezetett vegyesosztály-modellhez. Antea Čilić és Nikolina Bevanda a bosznia-hercegovinai iskolákban végeztek felméréseket e téren. Tény, hogy minden gyereknek joga van az oktatáshoz, a minőségi oktatáshoz, és a pedagógus felelős-

sége, hogy ezt a megfelelő módon közvetítse, minden tanulónak a neki megfelelő szinten, és a diákok a saját ütemükben fejlődhessenek, tanulhassanak. Mindezt a szakmunkatársak (pedagógus, pszichológus) támogatásával, illetve a megfelelő eszközökkel az e témában jól felkészített pedagógusok érhetik el.

A stressz az élet minden terén előfordul. Diana Foro vizsgálata az osztálytanítókat célozta meg Zágráb községében. A meglátása szerint az iskolákban dolgozók körében gyakoribbak a stressz kiváltotta betegségek. A sok változás a tanügyben rákényszeríti a tanárt, hogy immár ne csak a tudást adja át a tanulóinak, hanem a szülőt és a szociális munkást is helyettesítse. A létfenntartási gondok, a felülről jövő nyomás, a szülőknek való megfelelés állandó feszültséget okoz a pedagógus életében, amely a munkavégzésére és az egészségére, a magánéletére is kihat.

A tanulmánykötet témája a pedagógus, a tanuló, a felsőfokú intézetek hallgatói, az oktatás, a nevelés, és természetesen mindaz, ami ehhez járul: a módszer, a technika, a társadalmi változások és elvárások, a környezeti hatások, a vallás, az újítások és különféle tanulási fejlesztések, tanulási modellek, a szakmai továbbképzések, a felmerülő oktatói-nevelői problémák és a lehetséges megoldások, az állandó változásoknak kitett oktatók és tanulók próbálkozásai, lehetőségei.

Érdekes ugyanazon témát a más-más államokból érkezettek szemszögéből vizsgálni, rálátni, mások hogyan is boldogulnak a számunkra is ismerős akadályokkal. Bosznia és Hercegovinából, Bulgáriából, Görögországból, Horvátországból, a Dél-afrikai Köztársaságból, Kazahsztánból, Macedóniából, Ruandából, Oroszországból, Törökországból, Nagy Britanniából és Szerbiából érkeztek előadók, és tanulmányaik széles választékként tárják az olvasó elé az érdekes és aktuális témák kutatási eredményeit.